

ADB 2023 /

Başvurucu :
Diğer Taraf :
Uyuşmazlık :

Sayın Arabuluculuk Tarafları;

Ben, Arabulucu¹ Av.İhsan Berkhan' ım. Arabuluculuk Sicil Numaram: 1045' dir.

Sizlere, arabuluculuğun ne olduğundan, arabulucunun kim olduğuna; ihtiyari arabuluculuktan dava şartı arabuluculuğa; işçi işveren uyuşmazlıklarından kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklara; arabuluculuğa başvurudan, arabuluculuğun sonlanmasına; icra edilebilirlik şerhinin alınmasından, anlaşma belgesinin düzenlenmesine; arabuluculuk etik ülkelerinden, arabuluculuk ücretine...pek çok konuda karşılaştırmalı bilgiler içeren ve ilk oturuma katılmamanın ne gibi sonuçları olabileceğini hatırlatarak sizleri arabuluculuk ilk oturumuna davet eden bu mektubu iletiyorum; okumanızı (avukatsanız, müvekkilinize de, asil iseniz varsa avukatınıza da iletmenizi) rica ederim. Saygularımla.

ARABULUCU Av. İhsan BERKHAN (LLM)

TC. Adalet Bakanlığı- HİGM-ADB Arabulucu Sicil No:1045 / Uzman, Mentör, Eğitimci / Sertifika:IML
OKM-ORTAK KARAR MERKEZİ-Arabuluculuk & Alternatif Çözümler, Yücedarla Cad.No:3/16 Bakırköy/İST.
Tel: 0212 5424642 Cep: 05322134237 Mail:iberkhan@gmail.com, V.D.: Bakırköy V.N.:1650045095
IBAN:TR410001500158007300659972-ihsan Berkhan Vakıfbank-İstanbul Adalet Sarayı Şb.

ARABULUCULUK BİLGİLENDİRME ve İLK OTURUMA DAVET MEKTUBU

Arabuluculuk Nedir? Arabulucu Kimdir?

Arabuluculuk, tarafların aralarındaki hukuki uyuşmazlıklara - arabulucunun yönetimi ve kolaylaştırıcılığında- kendilerinin çözüm aradıkları; anlaşmalarında dava yolunu kapatan, anlaşamadıklarında veya sürece devam etmek istemediklerinde dava yolu açık olarak süreci sonlandırabildikleri, gönüllü, hızlı,kural olarak gizli bir alternatif /dostane uyuşmazlık çözüm yoludur². Arabulucu, arabuluculuk sürecini yöneten, kolaylaştıran bağımsız ve tarafsız kişidir.

Arabuluculuk Temel ve Etik Kuralları Nelerdir?

İradi olma, eşitlik, gizlilik, arabuluculuk sürecindeki beyan ve belgelerin kural olarak kullanılmaması temel ilkedir. Eşitliği gözetme yükümlülüğü; kendi kararını verme hakkı; tarafsızlık; taraflarla menfaat ilişkisi veya çatışması olmaması; arabulucunun sürecin niteliğine uygun görevini özenle yerine getirmesi; gizlilik; mesleki yeterlilik; unvan kullanımına, tanıtımda reklam yapmama dikkat edilmesi;

¹ Arabulucu, arabuluculuk faaliyeti sırasında bu unvanını belirtmek zorundadır. (6325 s.Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (HUAK).m.6/2; <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6325.pdf>

² **Arabuluculuk**: Sistemik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, tarafların çözüm üretmediklerinin ortaya çıkması hâlinde çözüm önerisi de getirebilen, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarî olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemidir. **Arabulucu**: Arabuluculuk faaliyetini yürüten ve Adalet Bakanlığınca düzenlenen arabulucular siciline kaydedilmiş bulunan gerçek kişidir. **HUAK.m.2/1; HUAK Yön.m.4/1,b,c.**

arabuluculuk faaliyeti için ücret ve ihtiyari arabuluculukta masraf isteyebilmesi; arabulucunun arabuluculuğun geliştirilmesinden sorumlu olması... Türkiye Arabuluculuk Etik Kurallarıdır³.

Arabuluculuk ücreti ne kadardır? Ne şekilde ödenir? Masraf ve avans talep edilebilir mi?

Arabuluculuk faaliyeti karşılığında ücret ve masraf istenebilir. Arabulucu ücret ve masraflar için avans da isteyebilir. Ancak dava şartı arabuluculukta masraf ve avans istenmemektedir⁴. Arabuluculuk ücreti her yıl yayınlanan Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesine göre ödenir⁵. İhtiyari arabuluculukta taraflar bu tarifenin altına düşmemek kaydı ile serbestçe anlaşabilirler. Dava şartında ise tarifeye göre ücret ödenir. Anlaşma olmaması halinde 2 saate kadarki ücreti Hazine arabulucuya öder. Anlaşma olması halinde ise kural olarak – aksi kararlaştırılabilir- taraflar arasında eşit olarak ödenir. Para ile ölçülemeyen uyuşmazlıklar saat karşılığı olarak, para ile ölçülebilenler ise meblağ arttıkça azalan şekilde oransal olarak taraflarca arabulucuya ödenir. (Örneğin; 2023 yılı için 100 bin TL ye kadar tarafların ödeyeceği toplam arabulucu ücreti %6 dır.Sonraki 160 bin TL için %5 dir...8.840 bin TL den yukarısı % 0,5 dir. Para ile ölçülemeyen veya anlaşma sağlanamayan durumlarda ise, örneğin; İşçi İşveren uyuşmazlığı dava şartı arabuluculukta ücret, iki kişinin taraf olması durumunda taraf başına 1 saat: 400 TL dir. Ancak, ücret 2 saatten az olamaz.) Tüketici uyuşmazlıklarında ise anlaşma olsun ya da olmasın tüketici ücret ödemez, Adalet Bakanlığı bütçesinden 2 saate kadar olan ücret karşılanır, diğer taraf ise kendisine düşen ücreti öder⁶. Taraflar ve arabulucu arasında ayrıca bir ücret sözleşmesi yapılmamış ise Arb.AÜT esas alınır. Arabuluculuk açılış konuşmasında ücretle ilgili bilgi verilecektir, ancak her uyuşmazlık türüne, taraf sayısına, seri olup olmamasına göre ücret değişebildiği için aşağıdaki linkten tarifeyi inceleyiniz ve arabulucunuzdan (ve varsa taraf vekili avukatınızdan) bilgi isteyiniz. Sürecin başında ücret ve masraflara ilişkin –dava şartı değil ise- sözleşme yapılması sözleşme yapılması hem taraflar hem de arabulucu açısından önemlidir, önerilir. (Arabuluculuk sürecine katılan taraf vekili avukatına avukatlık ücretini müvekkili Asgari Avukatlık Ücret Tarifesinin 16.maddesine göre öder⁷. Örneğin, Arabuluculuk faaliyetinin anlaşmazlık ile sonuçlanması halinde, avukat, 2.400,00 TL maktu ücrete hak kazanır. Ancak, bu ücret asıl alacağı geçemez.)

Arabuluculuk Süreci Nasıl Başlar ? Nasıl İlerler? Nasıl Sona Erer?

Arabuluculuk süreci, dava açılmadan önce arabulucuya başvuru hâlinde, tarafların ilk toplantıya davet edilmeleri ve taraflarla arabulucu arasında sürecin devam ettirilmesi konusunda anlaşmaya varılıp bu durumun bir tutanakla belgelendirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar. Dava açılmasından sonra arabulucuya başvuru hâlinde ise bu süreç, mahkemenin tarafları arabuluculuğa davetinin taraflarca kabul edilmesi veya tarafların arabulucuya başvurma konusunda anlaşmaya vardıklarını duruşma dışında mahkemeye yazılı olarak beyan ettikleri ya da duruşmada bu beyanlarının tutanağa geçirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar. Dava şartında ise Arabuluculuk Bürosuna başvuru ile birlikte süreç başlar.Başvuruyu bizzat / şirket ise yetkisi veya HMK.m.74 e göre arabuluculuk ile ilgili özel yetkiler içeren vekaletname ile avukatınız da bürodan veya UYAP Avukat Portal üzerinden başvuru yapabilir.

³ HUAK.m.3,m.4,m.5; HUAK Yön.m.9. Aşağıdaki linkten etik kuralların içeriklerine erişebilirsiniz.

<https://adb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1512021075717T%C3%BCrkiye%2020Arabulucular%2020Etik%20Kurallar%C4%B1.pdf>

⁴ HUAK.m.7

⁵

<https://adb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/41020221841072023%20YILI%20ARABULUCULUK%20ASGAR%C4%B0%20%C3%9CCRET%20TAR%C4%B0FES%C4%B0.pdf>

⁶ Arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması veya tarafların anlaşmaları ya da anlaşamamaları hâlinde tüketicinin ödemesi gereken – 2 saate kadar- arabuluculuk ücreti, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır. 6502 s TKHK.m.73/A,3.f. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6502.pdf>

⁷ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/09/20220903-4.htm>

Arabuluculuk sürecinin başlamasından sona ermesine kadar geçirilen süre, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Tarafların anlaşmaya varması; Taraflara danışıldıktan sonra arabuluculuk için daha fazla çaba sarf edilmesinin gereksiz olduğunun arabulucu tarafından tespit edilmesi ; Taraflardan birinin karşı tarafa veya arabulucuya, arabuluculuk faaliyetinden çekildiğini bildirmesi ; Tarafların anlaşarak arabuluculuk faaliyetini sona erdirmesi; Uyuşmazlığın arabuluculuğa elverişli olmadığı tespit edilmesi hallerinden birinde arabuluculuk sona erer⁸.

Hangi Uyuşmazlıklar Dava Şartı Kapsamındadır ?

Yabancılık unsuru taşıyanlar da dâhil olmak üzere, ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde arabuluculuk uygulanır⁹. Arabuluculuk genel olarak ihtiyaridir. İhtiyari arabuluculuktan başvuru zorunluluğu, ilk oturuma katılma zorunluluğu, sürecin belli sürede bitirilmesi gibi gereği gibi nedenlerle farklılık gösterse de tarafların süreci devam ettirip ettirmemekteki veya anlaşıp anlaşmamaktaki serbest iradeleri yönüyle aynıdır. Kanun koyucu hem arabuluculuğun halk tarafından bilinmesini ve benimsenmesini kolaylaştırmak ve yargının iş yükünü hafifletmek amacıyla dava şartı arabuluculuk düzenlemesini yapmıştır.

7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu m.3/1 gereğince¹⁰; (01.01.2018 tarihinden itibaren)

“Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminat ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. (Ek cümle:28/3/2023-7445/41 md.) Bu alacak ve tazminatla ilgili itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davaları hakkında birinci cümle hükmü uygulanır.”.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) nun 5/A, 1.fıkra gereğince¹¹: (01.01.2019 tarihinden itibaren)

Bu Kanunun (Türk Ticaret Kanunu / TTK) 4 üncü maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar para olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (TKHK) un 73/A, 1.fıkra 1.cümlesi gereğince¹²: (28.07.2020 tarihinden itibaren)

Tüketici mahkemelerinde görülen uyuşmazlıklarda dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.

7445 sayılı Kanununun 37.maddesi ile 6325 s.HUAK’a eklenen 18/B maddesinin 1.fıkrası gereğince¹³: (01.09.2023 tarihinden itibaren)

Kiralanan taşınmazların 2004 sayılı Kanuna göre ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin hükümler hariç olmak üzere, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklar. Taşınır ve taşınmazların paylaşılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar. 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan kaynaklanan uyuşmazlıklar. Komşu hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklar dava şartı kapsamındadır.

⁸ HUAK.m.16,m.17; HUAK Yön.m.15,m.16,m.17, m.19, m.20

⁹ HUAK.m.1/2

¹⁰ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.7036.pdf>

¹¹ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6102.pdf>

¹² <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6502.pdf>

¹³ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230405-3.htm> ;

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6325.pdf>

7442 sayılı Kanununun 3.maddesi ile 5488 sayılı Tarım Kanununa eklenen 13.maddesinin 2/3 fıkrası gereğince¹⁴: (01.09.2023 tarihinden itibaren)

Tarımsal üretim sözleşmesinden doğan davalarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.

Bir de, **dava şartı kapsamına alınmasa da taşınmazın devrine ve taşınmaz üzerinde sınırlı aynı hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıkların arabuluculuğa elverişli olduğu** yasal düzenlemeye kavuşturulmuştur.

Taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı aynı hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar arabuluculuğa elverişlidir¹⁵.

İlk Oturuma Katılmak Neden Önemlidir?

Arabuluculuk süreci, dava açılmadan önce arabulucuya başvuru hâlinde, tarafların ilk toplantıya davet edilmeleri ve taraflarla arabulucu arasında sürecin devam ettirilmesi konusunda anlaşmaya varılıp bu durumun bir tutanakla belgelendirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar. Arabulucu, seçildikten sonra tarafları en kısa sürede ilk toplantıya davet eder. Taraflar, emredici hukuk kurallarına aykırı olmamak kaydıyla arabuluculuk usulünü serbestçe kararlaştırabilirler. Taraflarca kararlaştırılmamışsa arabulucu; uyuşmazlığın niteliğini, tarafların isteklerini ve uyuşmazlığın hızlı bir şekilde çözümlenmesi için gereken usul ve esasları göz önüne alarak arabuluculuk faaliyetini yürütür¹⁶. (*İhtiyari arabuluculukta*).

Taraflara ait iletişim bilgileri, görevlendirilen arabulucuya büro tarafından verilir. Arabulucu bu iletişim bilgilerini esas alır, ihtiyaç duyduğunda kendiliğinden araştırma da yapabilir. Elindeki bilgiler itibarıyla her türlü iletişim vasıtasını kullanarak görevlendirme konusunda tarafları bilgilendirir ve ilk toplantıya davet eder. Avukatı bulursa bile asıl tarafı da bilgilendirir. Bilgilendirme ve davete ilişkin işlemlerini belgeye bağlar¹⁷. Arabulucu asilleri, arabuluculuğun esasları, süreci ve sonuçları hakkında aydınlatıp, arabuluculuk yoluyla uyuşmazlığın çözümünün ekonomik, sosyal ve psikolojik faydalarının olduğunu hatırlatarak onları bilgilendirir. Asilleri ilk oturuma varsa vekilleri ile birlikte davet eder¹⁸.

Taraflardan birinin geçerli bir mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmaması sebebiyle arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi durumunda toplantıya katılmayan taraf, son tutanakta belirtilir ve bu taraf **davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulur. Ayrıca bu taraf lehine vekâlet ücretine hükmedilmez. Ancak bu kural tüketiciler aleyhine uygulanmaz¹⁹**. Her iki tarafın da ilk toplantıya katılmaması sebebiyle sona eren arabuluculuk faaliyeti üzerine açılacak davalarda tarafların yaptıkları yargılama giderleri kendi üzerlerinde bırakılır²⁰. Arabulucu tarafları ilk toplantıya her türlü iletişim aracıyla davet ettiğini belgelendirir. Arabulucunun düzenlediği belgeler geçerli mazeretin değerlendirilmesinde esas alınır²¹. (*Dava şartı arabuluculukta*).

Arabuluculuk Görüşmelerine Kimler Katılabilir ?

Arabuluculuk müzakerelerine taraflar bizzat, kanuni temsilcileri veya avukatları aracılığıyla katılabilirler. İşverenin yazılı belgeyle yetkilendirdiği çalışanı da görüşmelerde işvereni temsil edebilir

¹⁴ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7442&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> ; <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5488.pdf>

¹⁵ HUAk.m.17/B,1.fikra

¹⁶ HUAk.m.16/1 ; m.15/1,2,3

¹⁷ Bu ek cümle 28/3/2023 tarih ve 7445 sayılı Kanununun 36 maddesi ile 6325 s.HUAk.m.18/A, 7.fıkraya eklenmiştir.

¹⁸ HUAk Yön.m.25/2 ; <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/06/20180602-1.htm>

¹⁹ HUAk.m.18/A, 11.f.; 6502 s.TKHK.m.73/A,2.f.

²⁰ HUAk.m.18/A,11

²¹ HUAk Yön.m.25/9; HUAk Yön.m.22, m.23,m.24, m.25

ve son tutanağı imzalayabilir²². Uyuşmazlığın çözümüne katkı sağlayabilecek uzman kişiler de – tarafların açık rızasıyla- müzakerelerde hazır bulundurulabilir²³. İhtiyari arabuluculukta ise kimlerin toplantıya katılacağına taraflar ve arabulucu birlikte karar verebilirler. Taraflar isterler ise uyuşmazlıkların çözümüne katkı için uzman kişilerden ayrı ayrı veya birlikte görüş alabilirler, görüşlerini açıklamaları için, arabulucuya da haber vererek onları arabuluculuk müzakerelerine davet edebilirler. Davada ve tahkimde başvurulacak bilirkişilere arabuluculukta da başvurularak, objektif kriterlere göre hazırlanmış raporlara bakarak karar vermelerini ve anlaşmalarını kolaylaştırabilirler.

Arbuluculuk Müzakerelerine Asiller ve Avukatların Birlikte Katılımı Neden Önemlidir?

Uyuşmazlığı yaşayan taraflar çözümü de bulacak olan taraflardır. Bu nedenle, arabulucunun almış olduğu uzmanlık eğitimi, kazanmış olduğu iletişim becerileri ve tarafların gerçek menfaatlerini, ihtiyaçlarını ortaya çıkarabilecek sistematik teknikleri değerlendirebilmesi için asillerin görüşmelere katılması önemlidir. Özellikle son dönemde dava şartı haline gelen uyuşmazlıklarla ilgili olarak hem uzman kişilerin/bilirkişilerin hem de arabuluculukta taraf vekili olan avukatların müzakerelere katılımı daha da önemli hale gelmiştir. Arabulucu taraflara arabuluculuk hukuku ve ilgili uyuşmazlık hakkında bilgi verip onları aydınlatsa da, hukuki bilgi, yorum ve tavsiyelerde bulunmadığı için tarafların bu ihtiyacı karşılayacak olan avukatlardır. Ayrıca, işçi, kiracı gibi bir tarafın diğer tarafa göre daha zayıf konumda kabul edildiği durumlarda avukatın sürece katılımı / veya ilgili tarafın avukatına danışması taraf eşitliğinin sağlanması bakımından da önemlidir. Ancak buna rağmen, asiller avukatsız da müzakerelere katılabilirler veya kendileri katılmadan sadece avukatlarını müzakerelere gönderebilirler. Müzakerelerde müvekkilinin hak ve menfaatlerini daha iyi koruyabilmeleri, arabuluculukta anlaşmaya yönelik çabaları ve icra edilebilir bir anlaşma düzenleyebilmeleri açısından avukatların da mevzuata hakim olmanın yanında iletişim becerilerini geliştirmeleri, müzakere tekniklerini öğrenmeleri, dava dışında tahkim yargılaması hakkında da bilgi ve deneyim sahibi olması, arabuluculuk dışındaki alternatif uyuşmazlık çözüm yolları hakkında bilgi ve deneyim sahibi olması; müvekkili ile karar ağacı oluşturabilmesi, müvekkilinin yararına olduğu kadar, anlaşma olasılığını güçlendirerek diğer tarafın da yararınadır. Arabuluculuk sürecinin başarıya ulaşmasında arabulucunun da işini kolaylaştırmaları da bu şekilde mümkün olabilecektir.

Arbuluculuk Görüşmeleri Ne Kadarlık Sürede Tamamlanmak Zorundadır?

Taraflardan biri arabulucuya başvurup diğerine farklı bir süre verilmeden davet mektubu gönderilmiş ise 30 gün içinde cevap verilmez ise teklif reddedilmiş sayılır. İhtiyari arabuluculuk müzakereleri için bir süre belirlenmemiştir, ancak, taraflar makul sürede müzakerelerini sürdürüp anlaşarak, ya da bir anlaşma sağlanmadan, ya da taraflardan biri arabuluculuktan çekilmek istediğinde süreci sonlandırabilirler. (İHTİYARİDE: DAVET, 30 GÜN; MÜZAKERE: SÜRE YOK)

Dava açıldıktan sonra tarafların birlikte arabulucuya başvuracaklarını beyan etmeleri hâlinde yargılama, mahkemece üç ayı geçmemek üzere ertelenir. Bu süre, tarafların birlikte başvurusu üzerine üç aya kadar uzatılabilir²⁴. (MAHKEMEDE: 3 AY + 3 AY)

Ticari Dava Şartı Arabuluculukta, Arabulucu, yapılan başvuruyu görevlendirildiği tarihten itibaren altı hafta içinde sonuçlandırır. Bu süre zorunlu hâllerde arabulucu tarafından en fazla iki hafta uzatılabilir²⁵. (TİCARİ: 6 +2 HAFTA)

²² 7036.s.İMK.m.3/18

²³ HUAk.m.15/6; HUAk Yön.m.17/8.

²⁴ 6325 s.HUAk.m.15/5

²⁵ 6102 s.TTK.m.5/A,2.f.

Tarımsal Üretim Sözleşmesinden Doğan Davalarda, arabulucu, yapılan başvuruyu görevlendirildiği tarihten itibaren iki hafta içinde sonuçlandırır. Bu süre zorunlu hâllerde arabulucu tarafından en fazla bir hafta uzatılabilir²⁶. (TARIM: 2+1 HAFTA)

Diğer Dava Şartı Arabuluculuklarda üç hafta zorunluluk halinde bir hafta ilavesi ile toplam dört haftadır²⁷. (İŞÇİ-İŞVEREN, TÜKETİCİ, KİRA İLİŞKİSİ, KMK'UNDAN KAYNAKLANAN, TAŞINIR VEYA TAŞINMAZIN PAYLAŞTIRILMASI, ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ, KOMŞULUK HAKKINDAN KAYNAKLANAN UYUŞMAZLIKLARDA: 3 HAFTA + 1 HAFTA).

Taraflar süresinde müzakereleri tamamlayamazlar ise dava şartı arabuluculuk dosyasını kapatıp ihtiyari arabuluculuk olarak sürece devam edebilirler. Burada unutulmaması gereken, dava şartından farklı olarak, taraflar anlaşmaya varamasalar bile asgari arabuluculuk ücret tarifesinin altında kalmamak üzere arabulucu ile kararlaştırılan ücreti ve kararlaştırılmışsa masrafı ödemekle yükümlü olacaklarıdır.

Arabuluculuk Müzakereleri Videokonferans/Telekonferans Şeklinde de Yapılabilir mi?

Asıl olan yüzyüze müzakeredir. Jestler, mimikler, iletişimde ses tonu ve sözcükler kadar hatta daha fazla öneme sahiptir. Bu nedenle, tarafların bir araya gelmesini önemsiyoruz. Ancak, pandemi dönemleri gibi sağlık, uzaklık, engellilik, iş yoğunluğu, yurt dışında olma vb. sebeplerle bu her zaman mümkün olmayabilir. Bu nedenle tarafların öncelikle en azından birbirlerini görebilecekleri, mimiklerini okuyabilecekleri, görüntü ve ses kalitesi olan bir şekilde videokonferans yolu ile bu da mümkün değil ise telekonferans yolu ile de iletişim ve müzakerelerde bulunabilirler. Buradaki zorluk arabulucu tarafından düzenlenen bilgilendirme, ilk oturum, diğer oturumlar, gizlilik sözleşmesi, ücret sözleşmesi, son tutanak ve anlaşma belgesinin ve varsa başkaca ilgili belgelerin imzalanmasındadır. Her iki tarafın da avukatları varsa avukatların e-imza ile tutanakları imzalamaları kolay olacaktır. Ancak, asillerin de e-imza/mobil imza gibi elektronik imzaya sahip olmaları halinde onların da bu belgeleri imzalamaları mümkün olabilecektir. Video/Telekonferans ile ilgili ayrıntılı bir yönetmelik düzenlemesi olmadığını da hatırlarda tutmakta fayda olup, tarafların ve avukatlarının yine de öncelikle yüzyüze görüşmelere öncelik vermelerini öneriyoruz.

Müzakereler ayrı ayrı da yapılabilir mi?

Gerek yüzyüze yapılan müzakerelerde gerek video/telekonferans şeklinde yapılan müzakerelerde uyuşmazlığın türüne, durumuna, tarafların isteklerine göre ortak oturumlar şeklinde görüşmeler olabileceği gibi ayrı ayrı da (özel) görüşmeler olabilir. Bu istek taraflardan gelebileceği gibi arabulucudan da gelebilir. Burada amaç, iletişimi kolaylaştırmak, tarafların talepleri ardındaki gerçek ihtiyaçlarını ortaya çıkarabilmektir. Özellikle anlaşmak istemelerine rağmen bir araya gelmek istemeyen tarafların müzakeresinin ayrı ayrı yürütülmesi anlaşma ihtimali açısından önemlidir. Her ne kadar dava şartı arabuluculuk müzakere süresi, ilk oturuma katılma zorunluluğu, anlaşmama halinde hazinenin arabulucu ücretini ödemesi gibi yapılandırılmış bir model ise de gerek dava şartı arabuluculuk gerekse ihtiyari arabuluculuk esnek bir uyuşmazlık çözüm modelidir.

Son Tutanak Nedir? Son Tutanak Olmadan Dava Açamaz mıyım?

Son Tutanak, arabuluculuk görüşmelerinin tamamlandığını gösterir belgedir. Arabulucu; taraflara ulaşılamaması veya taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması ya da tarafların anlaşması yahut

²⁶ 5488 s.Tarım Kanunu.m.13/2,e

²⁷ 7036 s.İMK..m.3/10; 6325 s.HUAK.m.18/A, 9.f.

tarafların anlaşamaması hâllerinde arabuluculuk faaliyetini sona erdirir ve son tutanağı düzenleyerek durumu derhâl arabuluculuk bürosuna bildirir²⁸.

Arabuluculuk bürosuna başvurulmasından son tutanağın düzenlendiği tarihe kadar geçen sürede zamanaşımı durur ve hak düşürücü süre işlemez. Bu açıdan da son Tutanağın düzenlenmesi önemlidir²⁹.

Davacı, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamadığına ilişkin son tutanağın aslını veya arabulucu tarafından onaylanmış bir örneğini dava dilekçesine eklemek zorundadır. Bu zorunluluğa uyulmaması hâlinde mahkemece davacıya, son tutanağın bir haftalık kesin süre içinde mahkemeye sunulması gerektiği, aksi takdirde davanın usulden reddedileceği ihtarı içerir. İhtarın gereği yerine getirilmez ise dava dilekçesi karşı tarafa tebliğe çıkarılmaksızın davanın usulden reddine karar verilir. Arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması hâlinde herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilir³⁰.

Arabuluculuk Anlaşma Belgesi Düzenlenmesi Neden Önemlidir?

Arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın kapsamı taraflarca belirlenir; anlaşma belgesi düzenlenmesi hâlinde bu belge taraflar ve arabulucu tarafından imzalanır³¹.

Asıl işveren-alt işveren ilişkisinin varlığı hâlinde işe iade talebiyle arabulucuya başvurulduğunda, anlaşmanın gerçekleşebilmesi için işverenlerin arabuluculuk görüşmelerine birlikte katılmaları ve iradelerinin birbirine uygun olması aranır³².

Arabuluculuk süreci sonunda tarafların anlaşması halinde anlaşma belgesi, **taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı aynı hak kurulmasıyla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslar gözetilmek suretiyle** düzenlenir³³. (İHTİYARİ)

Arabuluculuk süreci sonunda tarafların anlaşması halinde anlaşma belgesi, **taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslar** gözetilmek suretiyle düzenlenir³⁴. (Bazı Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk / KİRA/ORT.GİDERİLMESİ/KMK/KOMŞU HAKKI)

Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz³⁵. Bu nedenle, arabulucu, icra edilebilir, emredici kurallara, kamu düzenine aykırı olmayan, geçerli olan, iptali istenmemek üzere kanuna ve taraf iradelerine uygun bir anlaşma yapmaları konusunda bilgilendirir, teşvik eder. Buna rağmen taraflar anlaşma yapıp yapmamakta, anlaşmalarını yazılı hale getirip getirmemekte serbesttirler. Arabulucunun bilgilendirmesine ve şerhine, süreci mesleki ve etik kurallara göre özenle yürütmesine rağmen taraflar TBK.m.27³⁶ ye göre geçersiz olan veya iptali istenebilir bir anlaşmaya varmaları halinde, anlaşmanın

²⁸ 6325 s.HUAK.m.18/A, 10.fıkra

²⁹ 6325 s.HUAK.m.18/A, 15..fıkra

³⁰ 6325 s.HUAK.m.18/A, 2..fıkra; HUAK Yön.m.25/9

³¹ 6325 s.HUAK.m.18/1.

³² 7036 s.İMK.m.3/15

³³ 6325 s.HUAK.m.17/B, 3.fıkra

³⁴ 6325 s.HUAK.m.18/B, 2.fıkra

³⁵ 6325 s.HUAK.m.18/5

³⁶(1) Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olması, diğerlerinin geçerliliğini etkilemez.(2) Ancak, bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur. 6098 s.TBK.m.27

geçersizliği veya iptali söz konusu olduğunda sorumlulukları kendilerine aittir. Arabulucu, imkansız, ahlaka aykırı, kişilik haklarına aykırı, emredici kurallara, kamu düzenine, ahlaka aykırı olması nedeniyle geçersiz olabileceğini düşündüğü taraflarca varılan bir anlaşmayı – taraflar imzalarsa dahi- imzadan imtina edebilir, şerh düşerek imzalayabilir hatta süreçten çekilebilir.

Arabuluculuk Anlaşma Belgesi İlâm Niteliğinde Belge midir?

Taraflar Arabuluculuk Anlaşma Belgesine İcra Edilebilirlik Şerhi Almak Zorunda mıdır?

Taraflar arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varırlarsa, bu anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesini talep edebilirler. Dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuşsa, anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden talep edilebilir. Davanın görülmesi sırasında arabuluculuğa başvurulması durumunda ise anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, davanın görüldüğü mahkemeden talep edilebilir. Bu **şerhi içeren anlaşma, ilam niteliğinde belge sayılır**³⁷.

İcra edilebilirlik şerhinin verilmesi, çekişmesiz yargı işidir ve buna ilişkin inceleme dosya üzerinden yapılır. Ancak arabuluculuğa elverişli olan aile hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda inceleme duruşmalı olarak yapılır. Bu incelemenin kapsamı anlaşmanın içeriğinin arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı hususlarıyla sınırlıdır. Anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesi için mahkemeye yapılacak olan başvuru ile bunun üzerine verilecek kararlara karşı ilgili tarafından istinaf yoluna gidilmesi hâlinde, maktu harç alınır. Taraflar anlaşma belgesini icra edilebilirlik şerhi verdirmeden başka bir resmî işlemde kullanmak isterlerse, damga vergisi de maktu olarak alınır³⁸.

Kanunlarda icra edilebilirlik şerhi alınmasının zorunlu kılındığı haller hariç, Taraflar ve avukatları ile arabulucunun; **Ticari uyuşmazlıklar bakımından ise** avukatlar ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, (asiller olmasa da). **icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır**³⁹.

Bazı Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk (KİRA İLİŞKİSİNDEN KAYNAKLANAN UYUŞMAZLIKLAR, KAT MÜLKİYETİ KANUNUNDAN KAYNAKLANAN UYUŞMAZLIKLAR, TAŞINIR VE TAŞINMAZLARIN PAYLAŞTIRILMASINDAN, ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDAN KAYNAKLANAN UYUŞMAZLIKLAR, KOMŞU HAKKINDAN KAYNAKLANAN UYUŞMAZLIKLAR) kapsamında düzenlenen anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin **şerhin alınması zorunlu** olup bu şerh taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından taşınmazın bulunduğu yer, diğer anlaşma belgeleri bakımından ise arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden alınır. Mahkeme taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından yapacağı incelemede **anlaşma içeriğini, arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı ve taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslara uyulup uyulmadığı yönünden denetler;** bu kapsamda kurum veya kuruluşlardan bilgi veya belge talep edebilir ve gerektiğinde duruşma açabilir⁴⁰.

Kimler arabulucu olabilir (HUAk.m.20); İdareyi temsil edecek komisyon üyelerini kim seçer? (HUAk.m.15/8,9,10); Milletlerarası Sulh Anlaşma Belgesinin İcrası nasıl olur (HUAk.m.17/A); Yetki itirazı ne zaman ve ne şekilde yapılabilir? (HUAk.m.18/A,8.f.); tahkim şartı varsa dava şartı arabuluculuğa başvurabilir miyim? (HUAk.m.18/A,18.f.) ..vb. arabuluculukla ilgili merak ettiğiniz

³⁷ 6325 s.HUAk.m.18/2

³⁸ 6325 s.HUAk.m.18/3

³⁹ 6325 s.HUAk.m.18/4

⁴⁰ 6325 s.HUAk.m.18/B,3

tüm soruların cevabını HUAK ve diğer ilgili mevzuatta bulabileceğiniz gibi, ilgili uyuşmazlık çerçevesinde arabulucunuza sorabilir, avukatınıza danışabilirsiniz.

TOPLANTI YERİ: OKM-Ortak Karar Merkezi / Arabuluculuk ve Alternatif Çözümler Yüccetarla Caddesi, Tamburacı Osman Sokak No:9 Denge Apt.Kat:4 D:16 Zuhuratbaba/ Bakırköy /

İSTANBUL TOPLANTI GÜNÜ – SAATİ – YERİ : Taraflara danışılarak taraflara ve arabulucuya uygun bir gün belirlenecektir. Bunun mümkün olamaması veya sürecin geçilmemesi adına arabulucu tarafından da toplantı günü ve saati belirlenebilecektir. Aksine bir anlaşma olmadığı takdirde toplantı yeri yukarıda açık adresi yazılı olan Ortak Karar Merkezi' dir. Yine aksine bir usul bildirilmediği veya kararlaştırılmadığı takdirde toplantıların şekli merkezde ve yüzyüze şeklindedir.

Arabulucu – Av. İhsan BERKHAN

ADB- 1045 Tel: 05322134237 Mail: iberkhan@gmail.com

LÜTFEN TOPLANTI ÖNCESİ VEKALETNAMESİ VE VARSA YETKİ/ TEMSİL BELGESİNİ VE TOPLANTIYA KİMİN KATILACAĞI BİLGİNİ MAİL ADRESİME GÖNDERİNİZ. TEŞEKKÜRLER.